

جای مهر آموزشگاه	باسمه تعالی			اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان
	آزمون خرداد سال تحصیلی ۹۸-۹۹			
وقت: ۶۰ دقیقه	تاریخ اجرا: ۹۹/۳/۳۱	پایه: دهم	درس: فارسی	مدیریت آموزش و پرورش
طراح سؤال: احمدی	تعداد صفحات: ۳ صفحه	شماره دانش آموزی:	نام پدر:	ناحیه ۲
دبیرستان نمونه دولتی متوسطه دوره دوم شیخزاده هراتی				

(۱) قلمرو زبانی (۷نمره)

واژه‌های مشخص شده را معنا کنید:

۱. زیرا که در میان دو ضد جمع بود: هم فُرقت بود و هم وُصلت.
 ۲. تو خدا را در تملک داری و خود از آن بی خبر بوده‌ای.
 ۳- و باز بی درنگ به کندن گرت پرداخت.
 ۴- تنی لرز لرزان و رخ سندروس
 ۵. جمع مکسر یا مفرد واژه های زیر را بنویسید.
 ۵-۱- نفس: ۵-۲- ضمائم:
 ۶. واژه های زیر را از نظر ساختمان بررسی کنید. (ساده، وندی، مرکب، وندی مرکب)
 ۶-۱- هواپیما: ۶-۲- پسرک: ۶-۳- برادرزاده:
 ۷. کلمه‌های املائی را برای جای خالی بگزینید:
 ۷-۱- بعد از تو روا باشد (نقض- نغز) همه پیمان‌ها.
 ۷-۲- جست از ... (صدر- سدر) دکان، سویی گریخت
 ۸. غلط‌های املائی را در گروه واژگان زیر بیابید و اصلاح کند.
 « مقلوب و شکسته - قیاس و سنجش - قرابت و خویشاوندی - خوار گل - قیاس و اندازه - فراق و دوری - باد سبا - هوس و وسوسه - انهار و جوی‌ها - غرض و وام - درع و زره»
 ۹. کدام جمله مرکب است؟ جمله وابسته یا پیرو را در آن شناسایی کنید.
 الف) تیمور لنگ، سوار بر اسبی با لگامی زرین شد.
 ب) خرگوشی می‌کشم تا بکشید.
 ۱۰. بیت زیر را بر اساس اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کنید و نام اجزای آن را بنویسید. (نهاد، قید، متمم، مسند)
 ■ ناتانائیل آنگاه که کتابم را خواندی، دلیم می‌خواهد که این کتاب، شوق پرواز را در تو برانگیزد.
 ۱۱. هر یک از واوهای متن زیر چه نوع واوی است. (حرف عطف، حرف پیوند)
 ۱۱-۱- دریادلان صف شکنی هستند که دل شیطان را از رُعب و وحشت می لرزانند.
 ۱۱-۲- تیمور زانو بر زمین زد و سر فرود آورد.
 ۱۲. جدول زیر را کامل نمایید. (با حفظ شخص و شمار)

فعل	نهی	مضارع مستمر	ماضی التزامی
کشیدید			

۱۳. در بیت زیر ضمیر پیوسته چه نقش دستوری دارد؟
 □ هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد/ خداهش در همه حال از بلا نگه دارد
 ۱۴. در متن زیر کدام واژه دو تلفظی است؟
 ■ یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود.

(۲) قلمرو ادبی (۵نمره)

۰/۲۵	۱۵. در بیت زیر کدام ویژگی حماسه آشکار است؟ همه تیغ و گرز و کمند آورید / به ایرانیان تنگ و بند آورید
۰/۷۵	۱۶. با نگرش به واژه‌های زیرخطدار، عبارتهای زیر در بردارنده چه آرایه‌هایی است؟ ۱-۱۶- بگفتند کای نیکدل شیرزن / پر از غم بد از تو دل <u>انجمن</u> . ۲-۱۶- بشد تیز رهام با خود و گبر / <u>همی گرد رزم اندر آمد به ابر</u> ۳-۱۶- <u>زنگ نقاشی خشکی نداشت</u> ، دلخواه و روان بود.
۰/۵	۱۷. در بیت زیر دو آرایه پیدا کنید.
۰/۵	« ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری » ۱۸. دو معنای واژه دارای «بپهام» را بنویسید. «گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید.» ۱۹. درست و نادرست بودن آرایه‌ها را در بیت‌های زیر بررسی کنید.
۰/۵	۱-۱۹- « گل از شوق تو خندان در بهارست / از آنش رنگهای بی‌شمارست » (حسن تعلیل - استعاره) ۲-۱۹- « به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب / که علم کند به عالم شهدای کربلا را » (جناس همسان - جناس ناهمسان)
۱	۲۰. کتابهای زیر از آن چه کسانی است؟ ۱-۲۰- سه پرسش: ۲-۲۰- لطایف الطویف:
۰/۵	۲۱. بیت به هم ریخته زیر را سامان دهید. « شناختم / خدانشناسی / دل اگر / خدا را / رخ علی بین / همه در / به علی / به خدا قسم / »
۰/۵	۲۲. بیت زیر را کامل کنید:
۰/۵	□ / چون عشق حرم باشد سهلست بیابان‌ها
۰/۵	۲۳. مصراع‌های ستون چپ با کدام یک از مصراع‌های ستون راست کامل می‌شود؟ (یک مورد اضافه است). ۱-۲۳- از این مرز فرخنده مردخیز ○ کـــنام پلنگان دشمن ستیز ۲-۲۳- شما را چو باور به یزدان بود ○ جهان شد از ایشان پر از گفتگو ○ هم او مر شما را نگهبان بود.

۳) قلمرو فکری (۸نمره)

۰/۷۵	معنای بیت‌ها و نوشته‌های زیر را به نثر روان بنویسید. ۲۴. کشانی بدو گفت با تو سلیح / نبینم همی جز فسوس و مزیح
۰/۵	۲۵. ریش برمی‌کند و می‌گفت: ای دریغ / کآفتاب نعمتم شد زیر میغ.
۰/۵	۲۶. نعره برآورده، فلک کرده کر / دیده سیه کرده شده زهره در.
۰/۵	۲۷. به زبان، دیگر مگو و به دل دیگر مدار، تا گندم نمای جو فروش نباشی.
۰/۵	۲۸. چون بخواستیم رفت ما را به انعام و اکرام به راه دریا گسیل کرد.
۰/۵	۲۹. کمان را بمالید رستم به چنگ / به شست اندر آورده تیر خدنگ
۰/۵	۳۰. نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت / متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را
۰/۲۵	۳۱. ای کاش عظمت در نگاه تو باشد. ۳۲. با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌های زیر پاسخ دهید. ۱) زنی بود برسان گردی سوار ۲) کجا نام او بود گردآفرید ۳) چنان ننگش آمد ز کار هجیر همیشه به جنگ اندرون نامدار زمانه ز مادر چنــــین ناورید که شد لاله رنگش به کردار قیر

جای مهر آموزشگاه	باسمه تعالی			اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان
	آزمون خرداد سال تحصیلی ۹۸-۹۹			
وقت: ۶۰ دقیقه	تاریخ اجرا: ۹۹/۳/۳۱	پایه: دهم	درس: فارسی	مدیریت آموزش و پرورش
طراح سؤال: احمدی	تعداد صفحات: ۳ صفحه	شماره دانش آموزی:	نام پدر:	ناحیه ۲

۰/۲۵	نبود اندر آن کار جای درنگ	۴) بپوشید درع سواران جنگ
۰/۱۵	کمر بر میان بادپایی به زیر	۵) فرود آمد از دژ به کردار شیر
۰/۲۵		۳۲-۱- معنای «برسان» در بیت نخست چیست؟
۰/۱۵		۳۲-۲- در ابیات بالا کدام دو واژه، آرایه جناس می سازند و در بیت دوم یک آرایه ادبی بیابید.
۰/۲۵		۳۲-۳- قالب این سروده چیست؟
۰/۱۵		۳۲-۴- در مصراع دوم بیت سوم «مشبه» و «مشبه به» چیست؟
۰/۱۵		۳۲-۵- در بیت پنجم یک عبارت کنایی بیابید و بنویسید
۰/۱۵		۳۳- در جمله زیر تأکید نویسنده بر کدام واقعیت الهی است؟ «مَلِكِ تَعَالَىٰ أَوْ رَأْمَلِكْتِ وَ نَبُوْتِ، زِيَادَتِ بَرِ زِيَادَتِ كَرْدِ، تَا عَالَمِيَانِ بَدَانَدِ كِه هِر گَز كِيد كَايدَانِ بَا خَوَاسْتِ خَدَاوَنَدِ غَيْبِ دَانِ بَرَابَرِ نِيَايَد!»
۰/۲۵		۳۴-۱- هر دو نی خوردند از یک آبخور / این یکی خالی و آن پر از شکر ۳۴-۲- چون بسی ابلیس آدم روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست.
۰/۲۵		۳۵- شعر زیر به کدام ویژگی حضرت علی اشاره دارد؟ «بر تالایی از خون خویش / در گذرگه تاریخ ایستاده ای / با جامی از فرهنگ / و بشریت رهگذار را می آشامانی»
۰/۲۵		۳۶- مفهوم مشترک دو عبارت زیر را بنویسید. الف) «وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ» ب) چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت / ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد.
۰/۲۵		۳۷- مفهوم بیت «غیبت نکرده ای که شوم طالب حضور / پنهان نگشته ای که هویدا کنم تو را» چیست؟
۰/۲۵		۳۸- مفهوم کنایی «آفتاب از کدام سمت برآمده» در عبارت زیر چیست؟ «آفتاب از کدام سمت برآمده که خسرو کیف همراه آورده است!»

موفق باشید

پاسخنامه

(۱) قلمرو زبانی (۷نمره)

واژه‌های مشخص شده را معنا کنید:

۱. جدایی (۰/۲۵)
۲. دارا شدن (۰/۲۵)
- ۵.
- ۱-۵- نفوس (۰/۲۵)
- ۲-۵- ضمیمه (۰/۲۵)
- ۱-۶- مرکب (۰/۲۵)
- ۲-۶- وندی (۰/۲۵)
- ۳-۶- وندی مرکب (۰/۲۵)
- ۱-۷-۱- نغز (۰/۲۵)
- ۲-۷- صدر (۰/۲۵)
۸. مغلوب - خار - صبا - قرض (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
- ۹.
- ب (۰/۲۵) تا بکشید. (۰/۲۵)
- ۱۰.
- دلم: نهاد (۰/۲۵) ناتانائیل: منادا (۰/۲۵) در تو: متمم (۰/۲۵) پرواز: م الیه (۰/۲۵)
- ۱۱.
- ۱-۱۱- حرف عطف (۰/۲۵)
- ۲-۱۱- حرف پیوند (۰/۲۵)
۱۲. جدول زیر را کامل نمایید. (با حفظ شخص)

ماضی التزامی	مضارع مستمر	نهی	فعل
کشیده باشید (۰/۲۵)	دارید می کشید (۰/۲۵)	نکشید (۰/۲۵)	کشیدید

۱۳. مفعول (۰/۲۵)

۱۴. آموزگار (۰/۲۵)

(۲) قلمرو ادبی (۵نمره)

۱۵. ملی / قهرمانی. (۰/۲۵)
۱۶. با نگرش به واژه‌های زیرخطدار، متن‌های زیر در بردارنده چه آرایه‌هایی اند؟
- ۱-۱۶- مجاز (۰/۲۵)
- ۲-۱۶- اغراق (۰/۲۵)
- ۳-۱۶- حس آمیزی (۰/۲۵)
۱۷. دو آرایه هر یک (۰/۲۵)
- « ابر و باد و مه و خورشید و فلک: تناسب / در کارند، به کف آوردن: کنایه (۰/۲۵) / نان: مجاز از روزی »
۱۸. بو (۰/۲۵) رایحه / آرزو (۰/۲۵)
- ۱۹.
- ۱-۱۹- درست (۰/۲۵)
- ۲-۱۹- درست (۰/۲۵)
۲۰. ۱-۲۰- تولستوی (۰/۵)
- ۲-۲۰- فخر الدین علی صفی (۰/۵)
۲۱. « دل اگر خدانشناسی همه در رخ علی بین / به علی شناختم به خدا قسم خدا را »
۲۲. گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید (۰/۵)
۲۳. (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
- ۱-۲۳- از این مرز فرخنده مردخیز ○ ← کـــنام پلنگان دشمن ستیز
- ۲-۲۳- شما را چو باور به یزدان بود ○ جهان شد از ایشان پر از گفتگو
- هم او مر شما را نگهبان بود.

(۳) قلمرو فکری (۸نمره)

- معنای بیت‌ها و نوشته‌های زیر را به نثر روان بنویسید.
۲۴. اشکبوس کوشانی به رستم گفت با تو سلاخی به غیر از مسخره کردن و شوخی نمی‌بینم.
 ۲۵. مرد بقال موهای چهره اش را می‌کند و می‌گفت افسوس که نعمتم را از دست دادم.
 ۲۶. فریاد برآورد و گوش فلک را کر کرد. خیره شد و همه را ترساند.
 ۲۷. به زیانت چیزی نگو که دلت چیزی دیگر باشد (کنایه از دورو نبودن) تا مانند کسی نباشی که به مردم گندم نشان می‌دهد؛ ولی جو می‌فروشد.

۲۸. هنگامی که می خواستیم برویم او ما را با لطف و بخشش از راه دریا فرستاد.
۲۹. رستم کمان را در دست گرفت و تیر خدنگ را در قلاب گذاشت.
۳۰. نه می توانم او را خدا بخوانم نه می توانم او را بشر عادی بگویم، سرگشته ام که شاه سرزمین جوانمردی را چه بنامم.
۳۱. کاش نوع نگاهت به جهان را دگرگون کنی.
۳۲. با توجه به بیت های زیر به پرسش های زیر پاسخ دهید.
همیشه به جنگ اندرون نامدار	۱) زنی بود برسان گردی سوار
زمانه ز مادر چنــــین ناورید	۲) کجا نام او بود گــــرد آفرید
که شد لاله رنگش به کردار قیر	۳) چنان ننگش آمد ز کار هجیر
نبود اندر آن کار جای درنگ	۴) بیوشید درع سواران جنگ
کمر بر میان بادپایی به زیر	۵) فرود آمد از دژ به کردار شیر
- ۳۲-۱- «مانند» (۰/۲۵)
- ۳۲-۲- جناس ناهمسان: شیر، زیر (۰/۲۵) استعاره: زمانه ناورید (۰/۲۵)
- ۳۲-۳- مثنوی (۰/۲۵)
- ۳۲-۴- مشبه: لاله رنگش (۰/۲۵) / مشبه به: قیر (۰/۲۵)
- ۳۲-۵- کنایه: کمر بر میان (۰/۲۵)
۳۳. «هیچ فریبکار و چاره گری نمی تواند با خواست یزدان مخالف کند و پیروز گردد». (۰/۲۵)
۳۴. پیام اصلی هر یک از بیت های زیر چیست؟
- ۳۴-۱- دو انسان یا چیز به ظاهر همانند می توانند در درون کاملاً ضد هم باشند. (۰/۲۵)
- ۳۴-۲- با انسان های اهریمن منش دوستی نکن. (۰/۲۵)
۳۵. امام حسین به مردم جهان کردار نیک و فرهنگ والا را آموخت.
۳۶. هر کس به خداوند توکل کند خدا برای او کافی است. (۰/۲۵)
۳۷. خداوند همیشه حاضر و آشکار است. (۰/۲۵)
۳۸. چه پیشامد غیرمنتظره ای رخ داده. (۰/۲۵)

این همه گفتیم لیک اندر بسیج / بی عنایات خدا هیچیم هیچ